

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מא

עין משפט
גד מצוה

ויקרא בו. בספר עזרא פתיב. קמני מיהא לרצנן. צעורה יהו קוראיה. מתני' בבבוי שלא יפסוק התורגמן הוא. שפירשת שזור או קצנ' קרובה לקפשת "אחרי מות", ולא גמר התורגמן לתרגם עד שיהי רואה "אף צעורה", ומתחיל פשתמפסיק זה. ועד כמה מדלגין. צנביא. פאן בענין אחד. מדלגין פתורה. פגון תורה אור

כתב רחמנא בחג הסוכות. חיימה: השתא לכתיב "בחג הסוכות" – "במועד" למה ליה ועוד: לא ליכתוב אלא "מקץ שבע שנים שנת השמיטה צנא כל ישראל ליראות", ואנא ידענא ללאו היינו מר"ה, דלא חיינא צאים ליראות! וי"ל: אם כן הוה חיינא צנא המועד" לא הוה לריך. הסוכות. מיהו "במועד" לא הוה לריך.

הפנים! אמר רב חסדא: בעזרת נשים. וקורא "אחרי מות" ו"אף בעשור". ורמינא: *מדלגין צנביא ואין מדלגין בתורה! אמר אבוי: לא קשיא, פאן – בבבוי שפסוק התורגמן, פאן – בבבוי שלא יפסוק התורגמן. והא עצה קתני: מדלגין צנביא ואין מדלגין בתורה, ועד כמה מדלגין – בעד כדי שלא יפסוק התורגמן. מבפלא דבתורה פפלא פפלא! אפא אמר אבוי: לא קשיא; גפאן – בענין אחד, פאן – בשני עניניו, והתניא: מדלגין בתורה בענין אחד, ובצנביא בשני עניניו, וכאן וכאן בבבוי שלא יפסוק התורגמן. ואין מדלגין מצנביא צנביא. והצנביא של שנים עשר עשר – מדלגין, ובכבוד שלא ידען מסוף הפסוק לתחילתו. ו"גורא את התורה ומניחה בחיקו" כו'. ובר פד למה – שלא להוציא לעז על ס"ת. ובעשור שפחומש הפקודים קורא על פה. s.

*ולירכביה לפסך ולקרי! א"ר הונא בר יהודה א"ר ששת: יפוי שאין גורדין ס"ת בצבור. וליתי ס"ת אחרניא ולקרי! רב הונא בר יהודה אמר: "משום פגמו של ראשון, ר"ש בן קיש אמר: לפי שאין מברכין ברכה שאינה צריכה. ומי חיישינן לפגמו? והאמר רבי יצחק נפחא: בר"ח טבת שחר להיות בשבת מביא שלש תורות, וקורא אחת מענינו של יום, ואחת של ר"ח, ואחת בשל הנובה! תלתא גברי בתלתא סיפרי ליבא פגמא, כחד גברא בתרי סיפרי –

– איבא פגמא. s. "ומברך עליה שמנה ברכות" כו'. s. *ת"ר: [מברכין] לעל התורה בדרך שמברכין בבבוי, ועל העבודה, ועל ההודאה, ועל מחילת עון פתיקנן. על המקדש בפני עצמו, ועל הכהנים בפני עצמן, על ישראל בפני עצמן, ועל ירושלים בפני עצמה. s. "והשאר תפלה". s. *ת"ר: בהשאר תפלה "תהנה רנה ובקשה שעמד ישראל צריכין ליושע", וחותם ב"שומע תפלה". מפאן ואילך, כל אחד ואחד מביא ספר תורה מתוך ביתו וקורא בו, וכל פד למה – כדי להראות חזונו לרבים. s. מתני' פרשת המקדש פיצד? ימוצאי יו"ט הראשון של חג, בשמיני, במוצאי שביעית, בעושין לו בימה של עץ בעזרה, והוא יושב עליה, שנאמר: "מקץ שבע שנים במועד" וגו'. חזן הפנסת נוצל ס"ת ונותנה לראש הפנסת, וראש הפנסת נותנה לפסגו, והפסגו נותנה לכהן גדול, וכ"ג נותנה למקדש. והמקדש עומד ומקבל, וקורא יושב. אנריפס המקדש עמד וקבל, וקרא עומד, עושבחהו חכמים. ובשנהגיע ל"דא תוכל לתת ערוך איש גברי" – זלגו עניו דמעוות. אמרו לו: "אל תתירא אנריפס, אחינו אתה, אחינו אתה!" וקורא מתחילת "אדה הדברים" עד "שמע", ו"שמע", "והיה אם שמוע", "עשר תעשר", "כי תבכה לעשר", ופרשת המקדש, ובברכות וקולות, עד שגומר כל הפרשה. בברכות שבהן גדול מברך אותן – המקדש מברך אותן, אפא שנותן של רגלים תחת מחילת העון. s. גמ' בשמיני סלקא דעתך? אימא: בשמינית. וכל הני למה קיי? צריכי, דאי כתב רחמנא "מקץ" – הוה אמינא נימנו מהשתא, ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה, כתב רחמנא "שמיטה". ואי כתב רחמנא "שמיטה" – ה"א בסוף שמיטה, כתב רחמנא "במועד". ואי כתב "במועד" – ה"א מריש שתא, כתב רחמנא "בחג הסוכות". ואי כתב רחמנא "בחג הסוכות" – הוה אמינא אפי' יו"ט אחרון, כתב רחמנא "בבוא כל ישראל" –

במתחלתא

דמעוות. שפסקה הוה פוסלו מן המלכות. אחינו אתה. *שאלו משכאל. וקורא מתחילת אלה הדברים עד שמע. שצ' ואסתמן. ושמע ורה אם שמוע. ע"י דליג, ומשם מדלג ל"עשר תעשר", ומשם מדלג וקורא "כי תבכה לעשר" ובברכות וקולות, ומשם חזר למפדע וקורא "אשמינה עלי מלך". "שמע" – קבלת מלכות שמים, "והיה אם שמוע" – קבלת עול מלכות. פדאמר פפ' עני דברכות (דף ג'). וכן בברכות וקולות – קבלת בריאות על הורה. ומשמע לרבים "עשר תעשר" "כי תבכה לעשר" – מפני שהוא זמן חסיף ומפנות עניים והפכשת פראמות ומעשרות. ואע"פ שפירשת הפלך מפסקת בין "עשר" ל"כי תבכה", קורא את אלה יחד, שלא להפסיק צמעשרות, ואח"כ קורא פרשת הפלך. ואי משום ד"ש בן דליג פתורה *בבבוי (שלא) יפסיק התורגמן – אין לפלך תורגמן, ואין מתרגמן אחריו. ברבות שבי' מברך. ציוה"כ אחר מקרא פרשה, גדלמנן (יומא סה). מברך עליה שמונה ברכות. המקדש מברך. אחר קריאתו. של רגלים. *מקדש ישראל והמנים" מברך פסח (א) בברכות על מילת העון שציו"כ. גמ' צריכי. כל הסימנין הללו: מקץ שנת השמיטה, וצמג הסוכות, וצמועד. נימנדהו מהשתא. משנת חרבעים והלכה. שבעברות מואב נאמרה פדשה זל. ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה, שלא מנו שמיטין עד לאחר שבע שנים שבו"ג מברך. ציוה"כ אחר מקרא פרשה, גדלמנן (יומא סה). מברך עליה שמונה ברכות. המקדש מברך. אחר קריאתו. של רגלים. *מקדש ישראל והמנים" מברך פסח (א) בברכות על מילת העון שציו"כ. גמ' צריכי. כל הסימנין הללו: מקץ שנת השמיטה, וצמג הסוכות, וצמועד. נימנדהו מהשתא. משנת חרבעים והלכה. שבעברות מואב נאמרה פדשה זל. ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה, שלא מנו שמיטין עד לאחר שבע שנים שבו"ג מברך. ציוה"כ אחר מקרא פרשה, גדלמנן (יומא סה). מברך עליה שמונה ברכות. המקדש מברך. אחר קריאתו. של רגלים. *מקץ שבע" – בסוף שנה משמע. מריש שתא. שפולן נקראו מועד, גדלמנן (ויקרא ג): "אלה מועדי ה'", וקתציב גמי ר"ה.

מחיימת

יומא סו: מגילה כד.

יומא ט.

טו ע"פ

וברכות ג.

מגילה כט: יומא ט.

יומא ט.

טז

יומא סו: כתיבות יד.

עירובין ו: כב. קא.

רש"י

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה של רגלים
וכו' תחת ברכת מחילה
כ"ל וזכירת של נמוק.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אחינו אתה
שאלו משכאל. ע"י ב"ק
דף פח ע"א וע"י מהרש"א
בח"א ריש ג"ב:

וע"י תוספת ב"ב ג: ד"ה
כל לאמר וכו' הציגו על
זכר

ס"א בבבוי שפסיק

וע"י תוי"ט ד"ה עזרא

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מצוה שאני. והכי פרכינן נמי צפרק "כ"ג" כסנהדרין (דף יט: ע) גבי מלך, דתנן: לא חולץ ולא חולצין לאשמו, רבי יהודה אומר: אם רצה לחלוץ ולכנס – זכור לטוב. איידי והאמר רב אשי וכו'! ומשני: מלוה שאני, וקשיא לר"י: אמאי לא משני הכי צפרק שני דכחצות ומשני: מעבדין את המנה מלפני כלה, וזהו לפני מלך ישראל, אמרו עליו על אגריפס המלך שעבר לפני הכלה ושצחוהו חכמים, וקא פריך: מכלל דשפיר עבד? והאמר רב אשי וכו'! ומשני: פרשת דרכים הוה, ואמאי לא משני: מלוה שאני? וכו' איכא למימנה: והא הוה גופיה דרב אשי מיירי צפרק מלוה, דמעיקרא אמרי: *אפי' למ"ד הרב שמחל על כבודו כבודו מחול – נשיא שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ומותיב ליה: מעשה דרבי אליעזר ורבי יהושע ורבי לודק שהיו מסובין צינת המשטה בנו של ר"ג ברבי, והיה ר"ג עומד ומשקה עליהן וכו'! אלא אי אתמר – הכי אתמר, אמר רב אשי: אפי' למ"ד נשיא שמחל על כבודו, דהיינו רבי יהושע שקבל הכוס מרבן גמליאל, וכן רבי (אלעזר בר) לודק – מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. משמע אפילו צפרק מלוה, דומיא דנשיא, כהוא מנשה דרבן גמליאל שהיה סעודת מלוה ומחל על כבודו צביל כבוד חכמים אורחין שהיו מסובין צפרק, דמייתי עליה דאברהם אבינו "והוא עומד עליהם". אלא דאפי' צפרק מלוה אמר רב אשי אין כבודו מחול! ונראה לתרץ: דדוקא הכא שייך למימר מלוה שאני, דמחל על כבודו משום כבוד התורה, שהוא כבוד השכינה, וכן הוה דפרק "כהן גדול" (סנהדרין יט: ע) דחולץ או מינס – מחל על כבודו כדי לקיים מצות מלך עולמים, ומראה צעמו שאימת שכינה עליו. אלא הוה דכחצות (דף יט: ע) ופ"ק דקידושין (דף יט: ע) שמוחל על כבודו כדי לחלוק כבוד לבשר ודם, כגון לכלה ות"ס – צוה גזירת הכתוב הוא שאינו מחל, אפי' צפרק מלוה. שהרי מצות כיבוד עצמו, שהן זריכין לעשות צו למלך כבוד – גדולה ממצות כיבוד שחיב המלך לנהוג צו, שהרי גם עליהן אמרה תורה "שום תשים עליך מלך" שתהא אימתו עליך, ולא אימתך עליו. נמצא דמה שהמלך מכבדו – ליכא מלוה. **אורתו** היום נתחייבו שונאי ישראל בלייה. ירושלמי: תני, רבי חנינא ברבי גמליאל אומר: הרבה חללים נפלו בצאתו יום שהחניפו לו.

מאימת דמתחיל מועד. ומיהו ציו"ט לא. ש"סין תיקון הצימה דוקא לא את השצת ולא יו"ט. ומתחיל נמי לא עדינן לה, דדקתקא לה עזרה. והאי טעמא מפרש בגמ' ירושלמי (פ"א ע"א) דמפ' מגילה דקמני: הקהל מאתרין פשתל להיות בצצת, וקאמר: מפני הצימה. ונעבדא תורה אור מתחיל דקתקא לה עזרה, אנקוברי"ר צלע"ו. למלכי בית דוד. אצל לא למלכי צינת סתמונאלי. אפי' למאן דאמרי. דקידושין פ"ק (דף יט: ע) אגרופה. פתח על מנופה. דע"ג דאמו מישראל – אין ראוי למלוכה, דעבד דיה, ויולא מילתא. נתעוררו הדייני, שהחניפו הדייני את צעלי דדין. ונתקלקלו המעשים. שהגדולים ראו עוברי עברה ולא מיחו צידם, מפני מנופה. ואין אדם שיכול לומר לחבירו מעשי גדולים ממעשיך. שפסוק עלה מיחו עוברי עברה למדו הדורות את מעשיהם, ונמצא פילן עוברין. לבי"י. לשון "פשתל בפני" (תהלים קט), שמתחלה לשמות בין פדרי. ופליגא. הא דרש לקט, דאמר: להחניפו לעשו נתפון, לומר לו: "ראיתי פניך פראות פני" וגו' – פליגא דאמר לוי, דאמר: לא להחניפו נתפון, אלא לאיים עליו, ולהודיעו שהוא רגיל לראות מלאכים. לא ישועו פי אפרם. פשיטאוי עליהם יסורין לא יועילם שועה. ויאמר ירמיהו להנניח הנביא. שאמר נבואת שקר על גלות יבנה וכלי הקודש שגלו עמו: צעוד שנים ימים חמי משנים אל המקום הזה, "אמן פן יעשה ה'" – מנופה היא זו, שהיה לו לומר דהדיא: שקר חפה נפח: *וידי הוא בשער בגמיו. לחסר פמה ימים היה ירמיה יוצא מירושלים ללכת ארץ צננין לחלוק נחלה שגפלה לו, ותפסו ירמיה ויאמר לו: אל הפחדים חפה נפול. גמולא

[ענין מ: וש"ס]

[ס"א וש"ס]

סנהדרין יט: כחצות יו. קדושין לב: קדושין לב:

[סנהדרין פ"א]

שיד לקד שח"ט

חובב לו

ש"ס

משלי כד

במדבר ט

בראשית כה

שפיעה

[בע"י איתא לרשע]

ירמיה כח

ויהי

פג א מוי"ט פ"ג מהלכות תויגה הלכה ד סמג עשין רל:
פד ב מוי"ט פ"ג מהלכות פה ג מוי"ט פ"ג מהלכות הל' יב פ"ג מהלכות סימן רמד ספקי יד:
פו ד מוי"ט פ"ג מהלכות מלכות הלכה ג:
פז ה עיין בס' יראת סימן נה שמה אורח במנין תרי"ג מלות:

[קדושין לב:]

הגהות הב"ח
(א) גבי נתעוררו (הדיינין) ח"פ. וי"ב גי' רש"י הדיינין: (ב) תו"ס ד"ה ארתו וכו' ופי' ר"י. כ"ב עיין בתוס' פרק החולץ דף מה פירשו בע"פ צ"ב ש"ס ר"ש:

גליון הש"ס
תו"ס ד"ה ארתו הו"ס וכו' אלא מן הברורים שבאחרי. ועי' כ"ב דף ג ע"ב תד"ה כל ד"ה כל המתוק וכו' במקום סכנה מותר. מג"א סימן קג:

[סנהדרין לב:]

י"א מדין

דבר תמוה לומר, אם היה ראוי *מפני התורה כיון דאמו היתה מישראל, אלא משום דזילא מילתא, כמו שפירש"י – שיתחייבו על חנופה מועטת כואת עונש גדול! (ב) ופירש ר"י: אע"ג דאמר צפרק "מצות חליטה" (יבמות קב) וצפרק "החולץ" (ס"א מה: ע) גבי רב מרי דמנייה רבא אפורסי דבבל, וגבי אושפיזיניה דרב אדא בר אבהו: אם היתה אמו מישראל, "מקרב אחיך" קרינן ציה (קדושין דף ע: ע) – היינו דוקא גבי נשיאות ושררות בעלמא, דלינהו שררות צמתא, דדרשינן: "שום תשים עליך מלך מישראל, אכל מלך – חור ושנה עליו: "מקרב אחיך תשים עליך מלך", דקפיד קרא גבי מלך עד שיהא ממש מקרב, ממוצע מאצו ואמו מישראל. וזו היתה החנופה, שמלך צורע שלא כדן תורה, והודו לו והחזיקו בכך. נהי שלא יוכלו למחות – היה להן לשחוק ולא להחזיקו. וזהו עונש החנופה דצבר עברה, שמתחיל לחצירו מחמת יראתו מפניו ואינו חושש על יראת הקב"ה, ועושה עין שלמעלה כאילו אינה רואה. צירושלמי ד"עשרה יחסין" בגמרא "אין צודקין מן המזבח": כתיב "שום תשים עליך מלך". אין לי אלא מלך, מנין לרבות שוטרי הרבים וגבאי דקה וסופרי דיינין ומכין בצרועות – ת"ל: "מקרב אחיך תשים עליך מלך", כל שחשימוהו עליך – לא יחא *אלא מן הצורין שצאחיר.

כל המחניף לחבירו. יש לפרש: שלא צפרק סכנה. אלא צפרק סכנה – מותר. כי הוה דפרק "ארבעה נדרים" (דף עב: ע): *עולא אול לארעא דישראל, לוו צדיה תרי בני חוזאי, קס חד שטתיה לחצריה. אמר ליה לעולא: יאות עבדיך אמר ליה: אין, ופרע לו צינת השחיטה. כי אחא לקמיה דרבי יוחנן, אמר ליה: דלמא ח"ו אחזקית ידי עוברי עברה? א"ל רבי יוחנן: נפשך הלמח.